

เอกสารประกอบการพิจารณา
รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

จัดทำโดย กลุ่มงานติดตามผลการดำเนินงาน
สำนักกำกับและตรวจสอบ
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณารายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครอง ฉบับนี้ สำนักกำกับและตรวจสอบ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้จัดทำขึ้น ตามกรอบภาระหน้าที่ในการดำเนินการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณารายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีขององค์กรอิสระและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ ประกอบด้วย ผลการดำเนินงานที่สำคัญด้านคดี ข้อมูลภาพรวมการเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๖ ของสำนักงานศาลปกครอง ข้อมูลรายงานการเงิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ และข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในที่ประชุมวุฒิสภาต่อรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง (ปีที่ผ่านมา)

เอกสารประกอบการพิจารณารายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครอง ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานด้านนิติบัญญัติของวุฒิสภา และเพื่อเป็นข้อมูลทางวิชาการสำหรับประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในการพิจารณารายงาน รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองในที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

สำนักกำกับและตรวจสอบ
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
กันยายน ๒๕๖๗

สรุปสาระสำคัญ

รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง ได้ดำเนินการจัดทำขึ้นตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อเสนอผลการปฏิบัติงานและรายงานการสอบบัญชีในรอบปีดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี สมาชิกแทนราษฎร และวุฒิสภา ตามที่กฎหมายกำหนด

ในการจัดทำรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง ได้รวบรวมผลการปฏิบัติงานที่สำคัญของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ผลการดำเนินงานที่สำคัญด้านคดี

๑. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีปกครอง ในการดำเนินงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง นับตั้งแต่ศาลปกครองเปิดทำการเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ มีคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครอง จำนวน ๒๐๖,๕๐๖ คดี โดยศาลปกครองสามารถพิจารณาคดีได้แล้วเสร็จ จำนวน ๑๘๐,๐๘๘ คดี คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๒๑

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองมีคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบทั้งหมดจำนวน ๓๙,๑๘๑ คดี แบ่งออกเป็น คดีที่อยู่ระหว่างดำเนินการยกมาจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๒๗,๐๙๘ คดี และเป็นคดีที่รับเข้าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑๒,๐๘๓ คดี

โดยเป็นคดีที่พิจารณาแล้วเสร็จ จำนวน ๑๒,๗๖๓ คดี คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๗ จำแนกเป็นคดีที่ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเสร็จ จำนวน ๔,๘๐๔ คดี และเป็นคดีที่ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเสร็จ จำนวน ๗,๙๕๙ คดี และคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา จำนวน ๒๖,๔๑๘ คดี คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๔๓ จำแนกเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๑๐,๖๔๒ คดี และเป็นคดีระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น จำนวน ๑๕,๗๗๖ คดี

๒. การยกระดับการอำนวยความสะดวกธรรมชาติธรรมทางปกครอง อาทิ การปรับปรุงพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ การลดขั้นตอนในการพิจารณาคดีและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีโดยเร่งด่วน นำกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครองมาใช้เป็นทางเลือกในการยุติข้อพิพาท พร้อมทั้งพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง และบังคับคดีปกครองด้วยความรวดเร็ว และมีกลไกเร่งรัดติดตาม โดยผู้บริหารศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง เป็นต้น

๓. การบังคับคดีปกครอง นับตั้งแต่ศาลปกครองเปิดทำการจนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ มีจำนวนคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองที่เข้าสู่กระบวนการบังคับคดีทั้งหมด จำนวน ๒๓,๐๖๕ คดี ดำเนินการบังคับคดีแล้วเสร็จ จำนวน ๑๙,๐๙๕ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๒.๗๙ ของคดีที่เข้าสู่กระบวนการบังคับคดีทั้งหมด และมีคดีที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ จำนวน ๓,๙๗๐ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๒๑

รายละเอียดปรากฏในเอกสารประกอบการพิจารณาฯ ส่วนที่ ๑ หน้า ๑ - ๑๕

ส่วนที่ ๒ ภาพรวมการเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายของสำนักงานศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๖

๑. ภาพรวมการเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายของสำนักงานศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๖ พบว่าสำนักงานศาลปกครองได้รับจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๒,๔๗๑.๒๘๕๑ ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๒,๕๔๐.๘๘๘๑ ล้านบาท และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๒,๕๖๓.๑๓๗๘ ล้านบาท โดยงบประมาณที่ได้รับในแต่ละปีงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๘ ของวงเงินงบประมาณของประเทศ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๘ โดยงบประมาณที่ได้รับจำแนกเป็น แผนงานบุคลากรภาครัฐ ร้อยละ ๘๑.๐๘ แผนงานพื้นฐาน ร้อยละ ๑๘.๑๔ และแผนงานยุทธศาสตร์ ร้อยละ ๐.๗๘

๒. ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ สำนักงานศาลปกครองได้ดำเนินกิจกรรมและดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายงบประมาณ โดยเห็นได้จากผลการดำเนินงานของตัวชี้วัดงบประมาณจำนวนทั้งหมด ๕ ตัวชี้วัด สามารถดำเนินการได้บรรลุค่าเป้าหมาย จำนวน ๓ ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ ๒ ร้อยละของคดีที่ดำเนินการบังคับแล้วเสร็จ ค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๘๑ ดำเนินการได้ ร้อยละ ๑๑๖.๗๖ สูงกว่าค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๓๕.๗๖ ตัวชี้วัดที่ ๓ ร้อยละของจำนวนหน่วยงานทางปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำหลักกฎหมายปกครองไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ ค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๘๑ ดำเนินการได้ ร้อยละ ๙๕.๘๖ สูงกว่าค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๑๔.๘๖ และตัวชี้วัดที่ ๕ จำนวนห้องไต่สวน/ห้องพิจารณาคดีอิเล็กทรอนิกส์ (e-Courtrooms) ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ค่าเป้าหมาย ๕ แห่ง ดำเนินการได้ ๕ แห่ง เท่ากับค่าเป้าหมาย และตัวชี้วัดไม่บรรลุค่าเป้าหมาย จำนวน ๒ ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครอง ค่าเป้าหมายร้อยละ ๙๑ ดำเนินการได้ ร้อยละ ๘๘.๑๖ ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๒.๘๔ และตัวชี้วัดที่ ๔ จำนวนคดีที่ศาลปกครองพิจารณาแล้วเสร็จ ค่าเป้าหมาย จำนวน ๑๓,๗๐๐ คดี ดำเนินการได้ จำนวน ๑๒,๗๖๒ คดี ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย จำนวน ๙๓๘ คดี

รายละเอียดปรากฏในเอกสารประกอบการพิจารณาฯ ส่วนที่ ๒ หน้า ๑๖ – ๑๙

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลรายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พบว่า สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานศาลปกครองแล้ว โดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้เห็นว่ารายงานการเงินดังกล่าว ถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญ ตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด

ปัจจุบันฐานะการเงินของสำนักงานศาลปกครอง ประกอบไปด้วย สินทรัพย์ จำนวน ๗,๒๙๑,๗๔๙,๘๒๕.๘๕ บาท หนี้สิน จำนวน ๓,๓๙๘,๑๔๑,๐๑๒.๖๓ บาท สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน จำนวน ๓,๘๙๓,๖๐๘,๘๑๓.๒๒ บาท รายได้ จำนวน ๒,๙๖๘,๙๒๗,๓๖๐.๗๒ บาท และค่าใช้จ่าย จำนวน ๓,๓๑๑,๖๗๕,๕๒๑.๒๗ บาท

รายละเอียดปรากฏในเอกสารประกอบการพิจารณาฯ ส่วนที่ ๓ หน้า ๑๙ – ๒๐

ส่วนที่ ๔ ข้อเสนอแนะและข้อสังเกตในที่ประชุมวุฒิสภาต่อรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง (ปีที่ผ่านมา) โดยวุฒิสภา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๗ คณะกรรมาธิการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ วุฒิสภา และสมาชิกวุฒิสภา ได้มีประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่อ รายงานดังกล่าว ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ประเด็นการบริหารจัดการคดี การสร้างธรรมาภิบาล การส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานทางปกครองและประชาชนเข้าใจบทบาทหน้าที่ และการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลปกครอง การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนา กระบวนการยุติธรรม ตลอดจนการนำกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมาใช้ในคดีปกครอง เป็นต้น รายละเอียดปรากฏในเอกสารประกอบการพิจารณาฯ ส่วนที่ ๔ หน้า ๒๐ - ๒๒

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สรุปสาระสำคัญ	ข
สารบัญ	จ
เอกสารประกอบการพิจารณารายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	
ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง	
ส่วนที่ ๑ ผลการดำเนินงานที่สำคัญด้านคดี	๑
๑. อำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง	๑
๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีปกครอง	๓
๓. สถิติคดีปกครอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๕
๔. สถิติการบังคับคดีปกครอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๙
๕. งานวิชาการคดีปกครอง (รายงานการวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครอง การวางหลักกฎหมาย และแนวทางปฏิบัติราชการทางปกครอง และคำพิพากษา/ คำสั่งทางปกครองสูงสุดที่น่าสนใจ	๑๔
ส่วนที่ ๒ ภาพรวมการเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๖	๑๖
๑. เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๖	๑๖
๒. ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๑๗
ส่วนที่ ๓ รายงานการเงิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๑๙
๑. ผลการตรวจสอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	๑๙
๒. การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายงานการเงินของสำนักงานศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ และประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	๑๙
ส่วนที่ ๔ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในที่ประชุมวุฒิสภาต่อรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง (ปีที่ผ่านมา)	๒๐
๑. ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ วุฒิสภา	๒๐
๒. ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของวุฒิสภา	๒๑

เอกสารประกอบการพิจารณา
รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

เอกสารประกอบการพิจารณารายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง ฉบับนี้ ได้รวบรวมผลการปฏิบัติงานที่สำคัญของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง อันประกอบด้วย ผลการดำเนินงานที่สำคัญด้านคดี ข้อมูลภาพรวมการเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๖ ของสำนักงานศาลปกครอง ข้อมูลรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ และข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในที่ประชุมวุฒิสภাত่อรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง (ปีที่ผ่านมา) โดยมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙๐ บัญญัติว่า “เมื่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองแล้ว ให้เสนอผลการสอบบัญชีโดยตรงต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี โดยไม่ชักช้า” และมาตรา ๙๓ บัญญัติว่า “ให้สำนักงานศาลปกครองจัดทำรายงานการปฏิบัติงานของศาลปกครองและของสำนักงานศาลปกครองเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาปีละหนึ่งครั้ง” ซึ่งสำนักงานศาลปกครองได้จัดทำเป็น “รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง” เพื่อเสนอผลการปฏิบัติงานและรายงานการสอบบัญชีในรอบปีดังกล่าว

ศาลปกครองมีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองและอำนวยความสะดวกทางปกครองให้ประชาชน หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยอาศัยอำนาจในการดำเนินงานภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ปัจจุบันมีอัตรากำลัง รวมทั้งสิ้น ๓,๔๗๔ คน แบ่งออกเป็น ตุลาการศาลปกครอง จำนวน ๒๙๒ คน (ตุลาการศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๔๙ คน และตุลาการศาลปกครองชั้นต้น จำนวน ๒๔๓ คน) ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง จำนวน ๒,๔๓๖ คน พนักงานราชการศาลปกครอง จำนวน ๗๓๒ คน และลูกจ้างประจำ จำนวน ๑๔ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖)^๑

ส่วนที่ ๑ ผลการดำเนินงานที่สำคัญด้านคดี

๑. อำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง

ศาลปกครองดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองและอำนวยความสะดวกทางปกครองให้กับประชาชน หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยอาศัยอำนาจในการดำเนินงานภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๗ กำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครองอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครองและพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ ได้กำหนดประเภทคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ได้แก่

^๑ รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๑๔

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด

(๖) คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง

เรื่องดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

(๑) การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

(๒) การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

(๓) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชำนาญพิเศษอื่น^๒

มาตรา ๑๑ ได้กำหนดประเภทคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาการพิจารณาคดีของศาลปกครองสูงสุด ได้แก่

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทตามที่ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดประกาศกำหนด

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา หรือกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี หรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

(๓) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจศาลปกครองสูงสุด

(๔) คดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น^๓

^๒ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙

^๓ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑

(๑) วิธีพิจารณาคดีปกครอง

วิธีพิจารณาคดีปกครอง มีหลักเกณฑ์การพิจารณาที่เป็นหลักสำคัญขององค์กรตุลาการ เช่น หลักการฟังความทุกฝ่าย หลักการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย หลักการพิจารณาคดีโดยรวดเร็ว เป็นต้น และปรัชญาพื้นฐานของการตัดสินข้อพิพาททางปกครอง และมีลักษณะของข้อพิพาททางปกครองที่มีลักษณะเฉพาะบางประการแตกต่างจากเรื่องอื่น ๆ การพิจารณาคดีปกครองจึงมีหลักเกณฑ์ทางวิธีพิจารณาที่เป็นลักษณะเด่น ได้แก่ ๑) วิธีพิจารณาระบบไต่สวน ๒) หลักความเรียบง่าย ๓) หลักการพิจารณาคดีเป็นลายลักษณ์อักษร และ ๔) หลักการถ่วงดุลการใช้อำนาจตุลาการ

๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีปกครอง

ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองมีการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีปกครองต่าง ๆ ดังนี้

(๑) การดำเนินงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง

นับตั้งแต่ศาลปกครองเปิดทำการเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ มีคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครอง จำนวน ๒๐๖,๕๐๖ คดี โดยศาลปกครองสามารถพิจารณาคดีได้แล้วเสร็จ จำนวน ๑๘๐,๐๘๘ คดี คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๒๑ ของคดีที่รับเข้า^๔

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองมีการดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดี ดังนี้

- คดีที่อยู่ในความรับผิดชอบทั้งหมด จำนวน ๓๙,๑๘๑ คดี (คดีที่อยู่ระหว่างดำเนินการยกมาจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๒๗,๐๙๘ คดี และเป็นคดีที่รับเข้าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑๒,๐๘๓ คดี) แบ่งเป็น คดีที่อยู่ในความรับผิดชอบของศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๑๕,๔๔๖ คดี และเป็นคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบของศาลปกครองชั้นต้น จำนวน ๒๓,๗๓๕ คดี

- คดีที่พิจารณาแล้วเสร็จ จำนวน ๑๒,๗๖๓ คดี (คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๗ ของคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบทั้งหมด) แบ่งเป็น คดีที่ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเสร็จ จำนวน ๔,๘๐๔ คดี และที่ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเสร็จ จำนวน ๗,๙๕๙ คดี

- คดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา จำนวน ๒๖,๔๑๘ คดี (คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๔๓ ของคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบทั้งหมด) แบ่งเป็น คดีที่อยู่ในความรับผิดชอบของศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๑๐,๖๒๔ คดี และเป็นคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบของศาลปกครองชั้นต้น จำนวน ๑๕,๗๙๔ คดี

^๔ รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๔๒ - ๔๓

ดังนี้^๕

(๒) การยกระดับการอำนวยความสะดวกทางปกครอง มีการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ

๒.๑ ปรับปรุงพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับคดีปกครองสิ่งแวดล้อม

๒.๒ ลดขั้นตอนในชั้นการนั่งพิจารณาคดีในศาลปกครองสูงสุดในคดีที่เห็นสมควร

๒.๓ กำหนดให้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยเร่งด่วนตามข้อ ๔๙/๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

๒.๔ นำกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครองมาใช้เป็นทางเลือกในการยุติข้อพิพาท

๒.๕ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองและบังคับคดีปกครองให้เป็นไปได้ด้วยความรวดเร็ว

๒.๖ บริหารจัดการคดีค้างสะสมตามนโยบายของประธานศาลปกครองสูงสุด และให้มีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในแต่ละชั้นตอนให้ชัดเจน พร้อมทั้งจัดให้มีระบบติดตามความก้าวหน้าของแต่ละคดีอย่างใกล้ชิด

๒.๗ บริหารจัดการคดีให้แล้วเสร็จในกรอบระยะเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยออกประกาศและระเบียบต่าง ๆ

๒.๘ วิเคราะห์และจัดทำแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๒.๙ พัฒนาสมรรถนะและความเชี่ยวชาญของตุลาการศาลปกครองและบุคลากรสำนักงานศาลปกครอง

๒.๑๐ มีกลไกในการเร่งรัดติดตาม โดยผู้บริหารศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

๒.๑๑ เร่งรัดการบังคับคดีปกครอง วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคในการบังคับคดี และกำหนดแนวทางแก้ไข รวมทั้งพัฒนาการบังคับคดีปกครองด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

๒.๑๒ สรรหาและบริหารอัตรากำลังของตุลาการศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับปริมาณคดีที่เข้าสู่การพัฒนาของศาลปกครอง รวมทั้งพัฒนากระบวนการสรรหาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

^๕ รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๔๓

๓. สถิติคดีปกครอง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบทั้งหมด จำนวน ๓๙,๑๘๑ คดี โดยเร่งรัดให้พิจารณาพิพากษาคดีให้แล้วเสร็จ จำนวน ๑๒,๗๖๓ คดี คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๗ และมีคดีอยู่ระหว่างการพิจารณา ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ จำนวน ๒๖,๔๑๘ คดี คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๔๓ แบ่งเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๑๐,๔๖๒ คดี และเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น จำนวน ๑๕,๙๕๖ คดี ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองสามารถแบ่งเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

(๑) ผลการดำเนินงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองของศาลปกครองสูงสุด

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบในศาลปกครองสูงสุดทั้งหมด จำนวน ๑๕,๔๔๖ คดี โดยในจำนวนคดีดังกล่าวเป็นคดีที่รับเข้าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๔,๑๓๒ คดี และคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑๑,๓๑๔ คดี สามารถพิจารณาได้แล้วเสร็จทั้งหมด จำนวน ๔,๘๐๔ คดี คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑๐ และเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา จำนวน ๑๐,๖๔๒ คดี คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๙๐

ทั้งนี้ ในจำนวนคดีแล้วเสร็จของศาลปกครองสูงสุดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๔,๘๐๔ คดี ศาลปกครองสูงสุดสามารถพิจารณาคดีให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี จำนวน ๑,๗๐๘ คดี คดีที่แล้วเสร็จโดยใช้เวลาในการพิจารณาคดีมากกว่า ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๒ ปี จำนวน ๖๓๑ คดี คดีที่แล้วเสร็จโดยใช้เวลามากกว่า ๒ ปี แต่ไม่เกิน ๓ ปี จำนวน ๔๔๗ คดี คดีที่แล้วเสร็จโดยใช้เวลาในการพิจารณาคดีมากกว่า ๓ ปี แต่ไม่เกิน ๔ ปี จำนวน ๓๙๖ คดี และคดีที่แล้วเสร็จโดยใช้เวลาในการพิจารณาคดีมากกว่า ๔ ปี จำนวน ๑,๖๒๒ คดี

นอกจากนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ จำนวน ๑๐,๖๔๒ คดี ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๖๗๒ คดี (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕)^๖ และลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๘๔๗ คดี (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔)^๗

(๒) ผลการดำเนินงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองชั้นต้น

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีคดีที่รับผิดชอบในศาลปกครองชั้นต้นทั้งหมด จำนวน ๒๓,๗๓๕ คดี โดยในจำนวนคดีดังกล่าวเป็นคดีที่รับเข้าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๗,๙๕๑ คดี และคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑๕,๗๘๔ คดี สามารถพิจารณาได้แล้วเสร็จทั้งหมด จำนวน ๗,๙๕๙ คดี คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๕๓ และมีคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา จำนวน ๑๕,๘๒๖ คดี คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๔๗ ของคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบของศาลปกครองชั้นต้น

ทั้งนี้ ในจำนวนคดีที่แล้วเสร็จของศาลปกครองชั้นต้นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๗,๙๕๙ คดี ศาลปกครองชั้นต้นสามารถพิจารณาพิพากษาคดีให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี จำนวน ๓,๓๗๔ คดี คดีที่แล้วเสร็จโดยใช้เวลาในการพิจารณาคดีมากกว่า ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๒ ปี

^๖ รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๕๔ - ๕๕

^๗ ที่มา รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๔๖

จำนวน ๑,๑๔๔ คดี คดีที่แล้วเสร็จโดยใช้เวลามากกว่า ๒ ปี แต่ไม่เกิน ๓ ปี จำนวน ๙๖๙ คดี คดีที่แล้วเสร็จ โดยใช้เวลาในการพิจารณาคดีมากกว่า ๓ ปี แต่ไม่เกิน ๔ ปี จำนวน ๑,๑๒๘ คดี และคดีที่แล้วเสร็จ โดยใช้เวลาในการพิจารณาคดีมากกว่า ๔ ปี จำนวน ๑,๓๔๔ คดี

นอกจากนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล ปกครองชั้นต้น ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ จำนวน ๑๕,๗๗๖ คดี ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๘ คดี (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕)^๘ และเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๓๘๖ คดี (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔)^๙

๒.๑ สถิติคดีรับเข้าของศาลปกครองชั้นต้น

ตารางที่ ๑ สถิติการรับเข้าของศาลปกครองชั้นต้น จำแนกตามประเภทเรื่องที่ฟ้อง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖^{๑๐}

ประเภทเรื่องที่ฟ้อง	คดีรับเข้า	
	จำนวน	ร้อยละ
การบริหารงานบุคคล วินัยฯ	๒,๒๙๑	๒๘.๕๐
การพัสดุ สัญญาทางปกครอง	๑,๓๒๒	๑๖.๔๕
ละเมิด ความรับผิดอย่างอื่น	๑,๑๗๓	๑๔.๕๙
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๕๑๙	๖.๔๖
การปกครอง การบริหารราชการแผ่นดิน	๕๐๑	๖.๒๓
การคมนาคม พาณิชย อุตสาหกรรม	๓๘๖	๔.๘๐
การควบคุมอาคารและเหตุเดือดร้อนรำคาญ	๓๗๕	๔.๖๗
ที่ดิน สาธารณสมบัติของแผ่นดิน	๒๓๕	๒.๙๒
การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม	๒๓๑	๒.๘๗
การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์	๑๔๒	๑.๗๗
อื่น ๆ	๘๖๓	๑๐.๗๔
รวม	๘,๐๓๘	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ : ในแต่ละคดีอาจจำแนกประเภทเรื่องที่ฟ้องได้มากกว่า ๑ เรื่อง ดังนั้น ผลรวมของจำนวนคดีจำแนกตามประเภท เรื่องที่ฟ้องจะมีจำนวนมากกว่า ๗,๙๕๑ คดี

^๘ รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๕๖ - ๕๗

^๙ ที่มา รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๔๖

^{๑๐} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๕๗

ตารางที่ ๒ จำนวนคดีรับเข้าของศาลปกครองชั้นต้นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำแนกตามหน่วยงานระดับกระทรวงที่ถูกฟ้องมากที่สุด (๖ ลำดับแรก และหน่วยงานในสังกัดระดับกรม ๓ ลำดับแรก)^{๑๑}

หน่วยงานระดับกระทรวง	จำนวน
๑. กระทรวงมหาดไทย	๑,๗๕๒
๑.๑ กรมการปกครอง	๕๓๒
๑.๒ กรมที่ดิน	๔๕๗
๑.๓ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	๑๕๖
* มีกรณีฟ้องผู้ว่าราชการฯ จำนวน ๕๙๑ คดี	
๒. กระทรวงการคลัง	๔๕๒
๒.๑ กรมบัญชีกลาง	๑๗๑
๒.๒ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	๗๓
๒.๓ กรมธนารักษ์	๕๖
๓. กระทรวงศึกษาธิการ	๔๓๖
๓.๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๒๔๔
๓.๒ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	๑๘๑
๓.๓ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	๓๘
๔. สำนักนายกรัฐมนตรี/หน่วยงานในบังคับบัญชานายกรัฐมนตรี	๓๓๗
๔.๑ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๒๗๒
๔.๒ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	๓๙
๔.๓ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	๑๓
๕. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๓๐๙
๕.๑ กรมส่งเสริมสหกรณ์	๑๐๒
๕.๒ กรมชลประทาน	๖๖
๕.๓ สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๖๔
๖. กระทรวงคมนาคม	๓๐๙
๖.๑ กรมทางหลวง	๑๔๔
๖.๒ กรมเจ้าท่า	๕๖
๖.๓ กรมทางหลวงชนบท	๓๘

หมายเหตุ : ๑. จำนวนคดีที่ฟ้อง “หน่วยงานในสังกัดระดับกรม” รวมถึงหน่วยงานในสังกัดหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับและบุคลากรของหน่วยงาน

๒. ในแต่ละคดีอาจจะมีหน่วยงานถูกฟ้องคดีมากกว่า ๑ หน่วยงาน ดังนั้น ผลรวมของจำนวนคดีของ “หน่วยงานในสังกัดระดับกรม” จึงมีจำนวนมากกว่าจำนวนคดีของ “หน่วยงานระดับกระทรวง

^{๑๑} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๕๘ – ๕๙

ตารางที่ ๓ จำนวนคดีรับเข้าของศาลปกครองชั้นต้นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
จำแนกตามหน่วยงานระดับกรมที่ถูกฟ้องมากที่สุด (๑๐ ลำดับแรก)^{๑๒}

หน่วยงานระดับกรม	จำนวน
๑. กรมการปกครอง	๕๒๓
๒. กรมที่ดิน	๔๕๗
๓. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๒๗๒
๔. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๒๔๔
๕. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	๑๘๑
๖. กรมบัญชีกลาง	๑๗๑
๗. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	๑๖๘
๘. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	๑๕๖
๙. กรมทางหลวง	๑๔๔
๑๐. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	๑๓๐

หมายเหตุ : จำนวนคดีที่ฟ้อง “หน่วยงานระดับกรม” รวมถึงหน่วยงานในสังกัดหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับ และบุคลากร
ของหน่วยงาน

ตารางที่ ๔ จำนวนคดีรับเข้าของศาลปกครองชั้นต้นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
กรณีที่ยื่นฟ้ององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น^{๑๓}

หน่วยงานระดับกรม	จำนวน
๑. เทศบาล	๑,๔๑๖
๒. องค์การบริหารส่วนตำบล	๖๑๗
๓. องค์การบริหารส่วนจังหวัด	๒๔๖
๔. กรุงเทพมหานคร	๒๑๙
๕. เมืองพัทยา	๘

^{๑๒} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๕๙

^{๑๓} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๖๐

๔. สถิติการบังคับคดีปกครอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

(๑) สถิติการบังคับคดีปกครองตั้งแต่เปิดทำการถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖

สถิติการบังคับคดีปกครองตั้งแต่เปิดทำการถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ มีจำนวนคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองที่เข้าสู่กระบวนการบังคับคดีทั้งหมด จำนวน ๒๓,๐๖๕ คดี โดยแบ่งเป็น

๑. คดีที่ดำเนินการบังคับคดีแล้วเสร็จ จำนวน ๑๙,๐๙๕ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๒.๗๙ ของคดีที่เข้าสู่กระบวนการบังคับคดีทั้งหมด

๒. คดีที่อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๓,๙๗๐ คดี คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๒๑ โดยแบ่งเป็น

๒.๑ คดีที่ไม่ต้องออกหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี จำนวน ๑,๓๒๗ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๕.๗๕

๒.๒ คดีที่จะต้องออกหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี จำนวน ๒,๖๔๓ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๑.๔๖

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ดำเนินการบังคับคดีแล้วเสร็จ จำนวน ๑,๗๕๐ คดี ค่าเป้าหมายจำนวน ๑,๓๐๐ คดี สูงกว่าค่าเป้าหมายจำนวน ๔๕๐ คดี

(๒) ปัญหา และอุปสรรคในการบังคับคดีและแนวทางแก้ไข

๒.๑ ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับคดี

๒.๑.๑ กรณีไม่ต้องออกหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี

๑. กรณีศาลมีคำบังคับให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่ใช่คู่กรณีในคดีดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งส่งผลให้ใช้ระยะเวลาในการบังคับคดีค่อนข้างมาก ได้แก่

๑) คำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาออกโฉนดที่ดิน แต่การที่จะออกโฉนดได้นั้นต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายก่อนถึงจะพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้^{๑๔}

๒) คำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำขอเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐหรือการถอนสภาพที่ดินตามกฎหมาย ในการดำเนินการดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับหน่วยงานภายนอกซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ใช่คู่กรณีในคดีหลายขั้นตอน จึงไม่อาจเร่งรัดให้หน่วยงานภายนอกดังกล่าวเร่งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำบังคับได้

๓) คำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่รุกล้ำที่สาธารณะ/คลองสาธารณะ ในการดำเนินการดังกล่าวจะต้องมีการตรวจสอบแนวเขตที่สาธารณะ/คลองสาธารณะก่อน จึงจะพิจารณาได้ว่าสิ่งปลูกสร้างใดรุกล้ำและจะต้องทำการรื้อถอนตามคำบังคับ ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ รวมถึงมีปัญหาผู้รุกล้ำรวมตัวเป็นลักษณะมวลชนเข้าขัดขวางทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าดำเนินการรื้อถอนได้

^{๑๔} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๖๓

๔) คำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้อำนาจตามกฎหมายเข้าไปดำเนินการ รื้อถอนอาคาร มีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับกรณีหน่วยงานทางปกครองใช้อำนาจในการรื้อถอน โดยทั่วไป หน่วยงานทางปกครองจะใช้วิธีการหาผู้รับจ้างเพื่อเข้าไปดำเนินการรื้อถอน ซึ่งต้องปฏิบัติตามขั้นตอน ที่กฎหมายกำหนดไว้ในในการแต่งตั้งคณะกรรมการประมาณการราคาค่ารื้อถอน การดำเนินการจัดจ้าง ตามหนังสือสั่งการ ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ผู้รับจ้าง ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ รวมถึงในบางกรณีไม่สามารถหาผู้รับจ้างเข้าทำการรื้อถอนได้ ตลอดจนเจ้าของอาคารไม่ให้ความร่วมมือ ในการรื้อถอนอาคาร และสภาพของอาคารหากดำเนินการรื้อถอนอาจกระทบต่อโครงสร้างอาคารโดยรวม

๕) คำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้อำนาจหน้าที่จัดการเหตุเดือดร้อน รำคาญ ผู้ฟ้องคดีมักโต้แย้งผลการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีหรือโต้แย้งว่า เหตุเดือดร้อนรำคาญยังไม่หมดสิ้นไป ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการตรวจสอบข้อเท็จจริง ส่งผลให้การบังคับคดียืดเยื้อและใช้ระยะเวลาการบังคับคดี ยาวนานขึ้น

๖) คำบังคับคดีให้ผู้ถูกฟ้องคดีเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ผู้ฟ้องคดี มักโต้แย้งผลการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีว่า ยังเปิดเผยข้อมูลไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ทำให้ต้องใช้ระยะเวลา ในการตรวจสอบข้อเท็จจริง

๒. กรณีศาลมีคำบังคับให้หน่วยงานทางปกครองชดใช้เงิน

๑) หน่วยงานทางปกครองไม่ได้เตรียมการหรือจัดสรรงบประมาณ สำหรับการนำมาใช้ในกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามคำบังคับของศาล ทำให้ต้องไปดำเนินการจัดหางบประมาณ เพื่อนำมาจ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วยวิธีการต่าง ๆ

๒) เกิดจากปัจจัยเฉพาะกรณีของคดีนั้น ๆ อาทิ กรณีเจ้าหน้าที่ ตามคำพิพากษาโต้แย้งการคำนวณยอดหนี้ตามคำพิพากษา ทำให้เกิดข้อโต้แย้งและจะต้องใช้ระยะเวลา พอสสมควรในการดำเนินการพิจารณาและมีความเห็นในเรื่องดังกล่าว เป็นต้น^{๑๕}

๒.๑.๒ กรณีที่จะต้องออกหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี

คดีที่ศาลมีคำพิพากษาให้หน่วยงานของรัฐเป็นฝ่ายชนะคดี และมีได้ ดำเนินการบังคับคดีมีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับคดี เนื่องจากหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ ตามคำพิพากษามีได้ดำเนินการตั้งเรื่องเพื่อบังคับคดีซึ่งอาจมีสาเหตุจากเจ้าหน้าที่หรือนิติกรที่เป็นผู้ปฏิบัติ ในหน่วยงานของรัฐดังกล่าวขาดความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในการบังคับคดี หน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่ได้รับความร่วมมือในการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ตามคำพิพากษาจากธนาคารฯ หรือหน่วยงานซึ่งเป็นนายทะเบียนของทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่มีทรัพย์สินหรือมีทรัพย์สินน้อยกว่าจำนวนหนี้ตามคำพิพากษา แม้เจ้าหน้าที่ ตามคำพิพากษา แม้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้ดำเนินการบังคับคดีแล้วแต่ยังไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้ หรือละเลยการติดตามสืบหาทรัพย์สิน จนพ้นระยะเวลาการบังคับคดี ๑๐ ปี เป็นผลให้ไม่สามารถ ดำเนินการบังคับคดีกับลูกหนี้ตามคำพิพากษา

^{๑๕} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๖๘

๒.๒ แนวทางในการแก้ไขปัญหาปัญหาและอุปสรรคในการบังคับคดี

๑) ฝ่ายบริหารควรกำชับและเร่งรัดให้หน่วยงานทางปกครองที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามคำพิพากษา รวมถึงหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจกำกับดูแลหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามคำพิพากษา ส่งเสริมและอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามคำพิพากษา

๒) ให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณสำหรับหน่วยงานของรัฐในการชดใช้เงินตามคำพิพากษาไว้โดยเฉพาะ

๓) ฝ่ายบริหารควรกำหนดมาตรการโดยออกระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวทางในการสืบทรัพย์ ยึดอายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เพื่อให้สามารถบังคับคดีได้ตามกฎหมายในกรณีหน่วยงานของรัฐที่เป็นฝ่ายชนะคดีละเลยไม่ดำเนินการในการบังคับคดี

๔) ฝ่ายบริหารควรจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ ให้มีการบังคับคดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๕) ฝ่ายบริหารควรกำหนดมาตรการให้หน่วยงานของรัฐรายงานผลการบังคับคดีที่ถึงที่สุดให้ผู้บังคับบัญชาและกรมบัญชีกลางทราบทุกปี

๒.๓ ตัวอย่างคดีที่ได้ดำเนินการบังคับคดีเสร็จสิ้น ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖

๒.๓.๑ คำบังคับให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนด^{๑๖}

๑) คดีศาลปกครองสูงสุด หมายเลขแดงที่ อ.๑๐๐๙/๒๕๖๕ เป็นคดีที่ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เป็นเจ้าของที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่มีบุคคลปลูกสร้างต่อเติมสิ่งปลูกสร้างในเขตชลประทานซึ่งเป็นที่ราชพัสดุปิดทางเข้าออกหน้าที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทำให้ไม่สามารถสัญจรเข้าออกที่ดินได้ ผู้อำนวยการโครงการส่งน้ำได้มีหนังสือแจ้งให้บุคคลรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างแล้ว มีการแจ้งความดำเนินคดีอาญาจนศาลแขวงนครปฐมมีคำพิพากษาให้บุคคลดังกล่าวมีความผิดตามพระราชบัญญัติการชลประทาน พุทธศักราช ๒๔๘๕ แต่บุคคลดังกล่าวก็ยังไม่ได้ดำเนินการรื้อถอน ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ติดตามสอบถามให้มีการแก้ไขเยียวยาให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยตลอดแต่ยังไม่ได้รับการแก้ไข จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามอำนาจหน้าที่ โดยดำเนินการรื้อถอนบ้านและสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ราชพัสดุ^{๑๗}

๒) คดีศาลปกครองกลาง หมายเลขแดงที่ ๒๓๒๗/๒๕๖๖ เป็นคดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ถูกผู้ฟ้องคดีทั้งสองละเลยต่อหน้าที่ปล่อยให้มีการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างและวางสินค้ารูก้ำทางสาธารณะ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล^{๑๘}

^{๑๖} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๖๕ - ๖๗

^{๑๗} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๖๖

^{๑๘} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๖๗

๒.๓.๒ คำบังคับให้ใช้เงิน กรณีคำบังคับให้หน่วยงานทางปกครองใช้เงิน^{๑๙}

๑) คดีศาลปกครองสูงสุด หมายเลขแดงที่ อร. ๔๐/๒๕๖๖ เป็นคดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำสัญญาให้ดำเนินการให้บริการคมนาคมระบบเซลลูลาร์หรือโทรศัพท์เคลื่อนที่กับผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอเชื่อมต่อโครงข่ายและแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำสัญญาการเชื่อมต่อโครงข่ายกับผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธ ภายหลังมีการนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาท ซึ่ง กทข. ได้มีคำชี้ขาดให้ผู้ถูกฟ้องคดีเข้าร่วมเจรจาเพื่อทำสัญญาเชื่อมต่อโครงข่ายกับผู้ฟ้องคดีแต่ยังไม่อาจเจรจาเพื่อทำสัญญาเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมระหว่างกันได้ กทข. มีคำสั่งกำหนดอัตราค่าตอบแทนเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมมาตรฐานเป็นการชั่วคราว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดียังคงส่งกราฟฟิกเข้ามายังเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมมาตรฐานโดยไม่มีการชำระค่าตอบแทนการเชื่อมต่อดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระ แต่ยังคงเพิกเฉย จึงนำคดีมาฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าตอบแทนการเชื่อมต่อโครงข่ายพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี^{๒๐}

๒) คดีศาลปกครองสูงสุด หมายเลขแดงที่ อ.๑๐๓๘/๒๕๖๕ เป็นคดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำสัญญาว่าจ้างผู้ฟ้องคดีให้นำเข้าข้อมูลที่ดินพร้อมติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์จำนวน ๔ ระบบ ตามโครงการศูนย์ข้อมูลที่ดินและแผนที่แห่งชาติ โดยผู้ฟ้องคดีต้องส่งมอบงานนำเข้ารูปแปลงที่ดินและข้อมูลภาพลักษณะเอกสารสิทธิที่ดิน และงานติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบงานและผู้ถูกฟ้องคดีโดยคณะกรรมการตรวจรับพัสดุได้ตรวจรับงานนำเข้ารูปแปลงที่ดินแล้ว คงมีข้อมูลบางส่วนที่เชื่อมโยงไม่ได้ เพราะเป็นข้อมูลที่มีปัญหาต้องใช้เวลาในการดำเนินงานซึ่งผู้ฟ้องคดีและสำนักงานที่ดินจะร่วมกันดำเนินการภายหลังต่อไป ส่วนงานติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ได้ส่งมอบงานถูกต้องครบถ้วน จึงไม่ต้องเสียค่าปรับตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินตามสัญญาจ้างนำเข้าข้อมูลที่ดินพร้อมติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ให้แก่ผู้ฟ้องคดี^{๒๑}

๒.๓.๓ คำบังคับให้เอกชนใช้เงิน กรณีการวางเงินชำระหนี้ตามคำพิพากษา ก่อนที่ศาลจะมีหมายบังคับคดี^{๒๒}

๑) คดีศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ ๒๐๓๘/๒๕๖๕ เป็นคดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชำระเงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดี^{๒๓}

๒) คดีศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๒๓๔/๒๕๖๕ เป็นคดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามสัญญาฝากเก็บ แปรสภาพ และจัดจำหน่ายข้าว (โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๔๘/๔๙) จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดี^{๒๔}

^{๑๙} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๖๘ – ๗๐

^{๒๐} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๖๘

^{๒๑} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๖๙ – ๗๐

^{๒๒} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๗๐ – ๗๑

^{๒๓} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๗๐

^{๒๔} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๗๐ – ๗๑

๒.๓.๔ คำบังคับให้เอกชนใช้เงิน กรณีมีการบังคับคดีตามหมายบังคับคดี^{๒๕}

๑) คดีศาลปกครองกลาง หมายเลขแดงที่ ๘๗๗/๒๕๖๒ เป็นคดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามสัญญาารรถตู้ปรับอากาศเข้าร่วมเป็นรถตู้โดยสารปรับอากาศ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดี^{๒๖}

๒) คดีศาลปกครองกลาง หมายเลขแดงที่ ๑๒๘๖/๒๕๕๓ เป็นคดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า นาย ส. ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมการบรรจุสินค้าขาออกร่วมกับนายตรวจศุลกากรได้ร่วมกระทำการโดยประมาทปราศจากความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบแบบแผนของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของนาย ส. และภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้ออกคำสั่งให้นาย ส. ขดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่านาย ส. ได้ถึงแก่ความตาย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมและเป็นผู้มีสิทธิรับมรดกของเจ้าหน้าที่ (ผู้ตาย) จากเงินบำเหน็จตกทอดและทรัพย์สินมรดกอื่น ๆ รับผิดชอบในหนี้ของเจ้ามรดกไม่เกินทรัพย์สินมรดกที่ทายาทได้รับ^{๒๗}

๒.๓.๕ คำบังคับให้กระทำการ

๑) คดีศาลปกครองสูงสุด หมายเลขแดงที่ อ.๑๔๔๘/๒๕๖๔ เป็นคดีผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ผู้ถูกร้องทำการก่อสร้างสะพานและท่อส่งน้ำข้ามคลองยายกับตาเพื่อเชื่อมระหว่างโครงการสวนอุตสาหกรรมโรจนะ ๒ กับสวนอุตสาหกรรมโรจนะ ๓ บริเวณพื้นที่ดินของผู้ถูกร้อง โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ทำให้ผู้ร้องสอดซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินที่อยู่ติดกันยื่นฟ้องกรมเจ้าท่าต่อศาลปกครองกลาง ซึ่งศาลในคดีดังกล่าวได้มีคำสั่งเรียกผู้ถูกร้องเข้าเป็นผู้ร้องสอด และวินิจฉัยว่าการที่ผู้ถูกร้องก่อสร้างสะพานและท่อส่งน้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตถือเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ศาลจึงมีคำพิพากษาให้กรมเจ้าท่าปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๑๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ภายหลังกรมเจ้าท่า โดยสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาอยุธยา มีคำสั่งแจ้งให้ผู้ถูกร้องรื้อถอนสะพานข้ามคลองยายกับตาแล้ว แต่ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการรื้อถอน ผู้ร้องเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ทำการรื้อถอนสะพานและท่อส่งน้ำตามคำสั่งของผู้ร้อง จึงยื่นคำร้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องทำการรื้อถอนสะพานพิพาทออกไปจากคลองยายกับตา^{๒๘}

๒) คดีศาลปกครองสูงสุด หมายเลขแดงที่ อผ.๒๑๗/๒๕๖๕ เป็นคดีผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีก่อสร้างถนนคอนกรีตวางท่อระบายน้ำ และปักเสาไฟฟ้ารูกำลังที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนถนนคอนกรีต ท่อระบายน้ำและเสาไฟฟ้าจำนวน ๗ ต้น ออกไปจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีและให้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี^{๒๙}

^{๒๕} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๗๒ - ๗๔

^{๒๖} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๗๒

^{๒๗} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๗๓ - ๗๔

^{๒๘} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๗๔

^{๒๙} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๗๔ - ๗๕

๒.๓.๖ คำสั่งให้มีการปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองชั้นต้นก่อนคดีจะถึงที่สุด

คดีศาลปกครองสูงสุด หมายเลขดำที่ อส.๖๗/๒๕๖๒ เป็นคดีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการประกอบกิจการโรงงานผสมแม่ปุ๋ย เพื่อทำการผลิตปุ๋ยผสมสูตรต่าง ๆ ตลอดจนประกอบกิจการท่าเรือและคลังสินค้าของผู้ร้องสอด ซึ่งทำให้เกิดการแพร่กระจายของฝุ่นละออง เสียงดังรบกวน มีกลิ่นเหม็น ส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันและสุขภาพอนามัย จึงได้ร้องเรียนการประกอบกิจการ ภายหลังมีการแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนดังกล่าว โดยมีการจัดทำข้อตกลงมาตรการแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน แต่ผู้ร้องสอดและผู้ประกอบการรายอื่น มิได้ดำเนินการตามข้อตกลง ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยไม่ใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อระงับการกระทำของผู้ประกอบกิจการที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดใช้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดให้หมดสิ้นไป^{๓๐}

๖. งานวิชาการคดีปกครอง (รายงานการวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครอง การวางหลักกฎหมาย และแนวทางปฏิบัติราชการทางปกครอง และคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่น่าสนใจ พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๑) การวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๖

เรื่อง วิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครอง กรณีเกี่ยวกับการมีคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการตำรวจย้อนหลังเนื่องจากการออกข้อสอบบกพร่อง

กระบวนการสอบคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งบุคคลเป็นข้าราชการตำรวจ เป็นกระบวนการที่มีความเฉพาะและแตกต่างกับกระบวนการสอบของหน่วยงานราชการอื่น ๆ โดยเฉพาะกระบวนการคัดเลือกข้าราชการตำรวจชั้นประทวนผู้มีวุฒิปริญญาตรีเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสามารถสอบเลื่อนระดับเป็นตำรวจชั้นสัญญาบัตรตามเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพตำรวจ ทั้งนี้ หากการสอบดังกล่าว สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการออกข้อสอบที่บกพร่องซึ่งต่อมาได้มีการตรวจสอบโดยใช้ระยะเวลาตรวจสอบเป็นเวลานานกว่า ๓ ปี จึงพบว่าข้อสอบมีความบกพร่องและได้เพิ่มคะแนนให้กับผู้เข้าสอบ ในภายหลัง ทำให้มีผู้เข้าสอบที่สอบไม่ผ่านในคราวแรกกลายเป็นผู้ที่สอบผ่านและมีสิทธิได้รับการเลื่อนระดับเป็นตำรวจชั้นสัญญาบัตร จะเกิดปัญหาสำคัญที่ตามมาจากกรณีดังกล่าว คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะสามารถมีคำสั่งแต่งตั้งผู้เข้าสอบที่ได้รับการเพิ่มคะแนนเนื่องจากข้อสอบบกพร่องย้อนหลังได้หรือไม่

บทวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงในคดีนี้แล้ว จะเห็นได้ว่าเหตุแห่งการฟ้องคดีที่สำคัญ คือ การที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งแต่งตั้งว่าที่พันตำรวจตรี ย. กับพวก เป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ โดยมีได้แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๑ ดังเช่นข้าราชการตำรวจผู้สอบคัดเลือกได้ในคราวเดียวกัน อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ว่าที่พันตำรวจตรี ย. กับพวกได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย และเมื่อพิจารณาต่อไปถึงสาเหตุที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมิได้มีคำสั่งแต่งตั้งว่าที่พันตำรวจตรี ย. กับพวก ย้อนหลัง จะเห็นได้ว่ามีสาเหตุมาจากการใช้และตีความมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่า

^{๓๐} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๗๕ - ๗๖

มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวกำหนดห้ามมิให้แต่งตั้งข้าราชการให้มีผลย้อนหลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงมีอาจมีคำสั่งแต่งตั้งย้อนหลังได้ แต่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาในคดีนี้แล้วว่า ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว “การแต่งตั้งย้อนหลังสามารถกระทำได้ แต่ต้องไม่ก่อนวันที่ข้าราชการผู้นั้นเกิดสิทธิในการดำรงตำแหน่งนั้น ๆ” เมื่อมีกรณีของว่าที่พันตำรวจตรี ย. กับพวก ได้รับสิทธิในการที่จะเข้ารับการแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรตั้งแต่วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๑ ดังที่วินิจฉัยไว้แล้ว การแต่งตั้งดังกล่าวจึงไม่ขัดต่อมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ แต่อย่างไรก็ตาม^{๓๑}

(๒) แนวปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๖

๒.๑ แนวทางปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการเปิดเผยหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยเอกชน (คำพิพากษาศาลปกครองที่ อร. ๑๙/๒๕๖๖)^{๓๒}

๒.๒ แนวทางปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการก่อสร้างขยายทางหลวง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๕/๒๕๖๖)^{๓๓}

๒.๓ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีกระทำทุจริตนำเงินรายได้ที่จัดเก็บได้ไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๙๗/๒๕๖๖)^{๓๔}

๒.๔ แนวทางปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการมอบอำนาจให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการสั่ง การอนุญาต และการอนุมัติตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อส. ๑๕๘/๒๕๖๖)^{๓๕}

๒.๕ แนวทางปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๖๗/๒๕๖๖)^{๓๖}

๒.๖ แนวทางปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการควบคุมอาคารสถานบริการ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๘๐/๒๕๖๖)^{๓๗}

(๓) คำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจ พ.ศ. ๒๕๖๖

๓.๑ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อส. ๑๘๘/๒๕๖๖ (ประชุมใหญ่) เรื่อง การควบคุมอาคารและการผังเมือง (การก่อสร้างอาคารที่ทับสาธารณประโยชน์ กรณีโครงการแอชตัน โอศก)^{๓๘}

๓.๒ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อส. ๒๑๘/๒๕๖๖ เรื่อง การสาธารณสุขสุขอนามัยและเหตุเดือดร้อนรำคาญ (กิจการโรงงานคัดแยกขนาดและขนถ่ายถ่านหิน)^{๓๙}

^{๓๑} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๓๗ - ๘๒

^{๓๒} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๘๓ - ๘๔

^{๓๓} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๘๕ - ๘๖

^{๓๔} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๘๖

^{๓๕} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๘๖

^{๓๖} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๘๖ - ๘๗

^{๓๗} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๘๗

^{๓๘} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๘๘ - ๘๙

^{๓๙} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๘๙ - ๙๐

ส่วนที่ ๒ ภาพรวมการเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีระหว่างปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

๑. เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

ตารางที่ ๕ เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖^{๔๐}

ปีงบประมาณ	วงเงินงบประมาณ ของประเทศ (ล้านบาท)	วงเงินงบประมาณที่สำนักงานศาลปกครองได้รับจัดสรร		
		จำนวนเงิน (ล้านบาท)	ร้อยละ ของงบประมาณ ประเทศ	เพิ่ม (+) /ลด (-) จากปีงบประมาณ ก่อนหน้า (ร้อยละ)
พ.ศ. ๒๕๖๔	๓,๓๐๐,๐๐๐.๐๐๐๐	๒,๔๗๑.๒๘๕๑	๐.๐๘	- ๓.๑๓
พ.ศ. ๒๕๖๕	๓,๑๐๐,๐๐๐.๐๐๐๐	๒,๕๔๐.๘๘๘๑	๐.๐๘	+ ๒.๘๒
พ.ศ. ๒๕๖๖	๓,๑๘๕,๐๐๐.๐๐๐๐	๒,๕๖๓.๑๓๗๘	๐.๐๘	+ ๐.๘๘

ที่มา : ๑. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (เล่มที่ ๑๕) สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี
 ๒. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ (เล่มที่ ๑๕) สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี
 ๓. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ (เล่มที่ ๑๕) สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี

ตารางที่ ๖ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ของสำนักงานศาลปกครอง^{๔๑}

งบรายจ่าย	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	
	วงเงิน	ร้อยละ
รวม	๒,๕๖๓.๑๓๗๘	๑๐๐.๐๐
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	๒,๐๗๘.๓๗๐๗	๘๑.๐๘
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	๒,๐๗๘.๓๗๐๗	๘๑.๐๘
แผนงานพื้นฐาน	๔๖๔.๘๔๕๐	๑๘.๑๔
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	๓๒๗.๖๖๔๓	๑๒.๗๘
ครุภัณฑ์ ที่ดิน/สิ่งก่อสร้าง	๑๓๗.๑๘๐๗	๕.๓๕
แผนงานยุทธศาสตร์	๑๙.๙๒๒๑	๐.๗๘
ครุภัณฑ์ ที่ดิน/สิ่งก่อสร้าง	๑๙.๙๒๒๑	๐.๗๘

ที่มา : เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ (เล่มที่ ๑๕) สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี

^{๔๐} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๓๑

^{๔๑} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๓๒

๒. ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ตารางที่ ๗ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖^{๔๒}

ตัวชี้วัด	ผลการดำเนินงาน	
แผนการพื้นฐาน		
๑. ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ จำนวน ๓ ตัวชี้วัด		
ตัวชี้วัดที่ ๑	ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครอง	ร้อยละ ๘๘.๑๖ (ค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๙๑)
ตัวชี้วัดที่ ๒	ร้อยละของคดีที่ดำเนินการบังคับแล้วเสร็จ	ร้อยละ ๑๑๖.๗๖ (ค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๘๑)
ตัวชี้วัดที่ ๓	ร้อยละของจำนวนหน่วยงานทางปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำหลักกฎหมายปกครองไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ	ร้อยละ ๙๕.๘๖ (ค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๘๑)
๒. ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ จำนวน ๑ ตัวชี้วัด		
ตัวชี้วัดที่ ๔	จำนวนคดีที่ศาลปกครองพิจารณาแล้วเสร็จ	๑๒,๗๖๒ คดี (ค่าเป้าหมาย ๑๓,๗๐๐)
แผนงานยุทธศาสตร์		
ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ จำนวน ๑ ตัวชี้วัด		
ตัวชี้วัดที่ ๕	จำนวนห้องไตสวน/ห้องพิจารณาคดีอิเล็กทรอนิกส์ (e - Courtrooms) ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ	๕ แห่ง (ค่าเป้าหมาย ๕ แห่ง)

(๑) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานและแนวทางการแก้ไข

๑.๑ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

๑.๑.๑ ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครองอาจมีการปรับเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ตามสถานการณ์ ซึ่งในการสำรวจแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ประชาชนกลุ่มที่เคยใช้บริการด้านคดีของศาลปกครอง มีความเชื่อมั่นฯ ถึงร้อยละ ๙๐.๓๐ แสดงให้เห็นว่าประชาชนยังคงมีความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครองในระดับสูง ส่วนประชาชนกลุ่มที่เคยใช้บริการด้านคดีของศาลปกครอง มีความเชื่อมั่นฯ ร้อยละ ๘๗.๗๙ จึงทำให้ผลการสำรวจความเชื่อมั่นในภาพรวมลดลง

^{๔๒} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๙๒ - ๙๓

๑.๑.๒ จำนวนคดีที่พิจารณาแล้วเสร็จไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดเนื่องจากปริมาณคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครองในแต่ละปีมีเป็นจำนวนมาก รวมทั้งลักษณะคดีมีความยุ่งยากซับซ้อนและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งการแสวงหาข้อเท็จจริงเป็นไปได้โดยไม่ง่ายนักเช่น คู่กรณีขอขยายระยะเวลาส่งคำคู่ความ

๑.๑.๓ คู่กรณีเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครองยังมีจำนวนไม่มาก

๑.๑.๔ อัตรากำลังของตุลาการศาลปกครองไม่สอดคล้องกับปริมาณคดีปกครองที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

๒.๑ แนวทางการแก้ไข

๒.๑.๑ สำนักงานศาลปกครองได้เผยแพร่ผลการสำรวจความเชื่อมั่นฯ บนเว็บไซต์ศาลปกครองและนำเรียนผู้บริหารศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองทราบ รวมทั้งแจ้งหน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลปกครองเพื่อนำข้อมูลไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานของสำนักงานศาลปกครองในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับผลการสำรวจประชาชนที่มีความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครองในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ต่อไป

๒.๑.๒ เร่งรัดการพิจารณาพิพากษาคดีที่ยังคงค้างการพิจารณาในศาลปกครอง โดยสำรวจว่า คดีแต่ละคดีอยู่ในขั้นตอนใด และมีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน พร้อมทั้งจัดให้มีระบบติดตามความคืบหน้าของแต่ละคดีอย่างใกล้ชิด

๒.๑.๓ พัฒนาคุณภาพคำพิพากษา/คำสั่ง และมาตรฐานคำวินิจฉัยของศาลปกครองให้มีบรรทัดฐานเดียวกัน และลดระยะเวลาการจัดทำคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดี

๒.๑.๔ บริหารจัดการคดีรับเข้าใหม่ให้แล้วเสร็จในรอบระยะเวลาที่กำหนด ตามประกาศศาลปกครอง เรื่อง กำหนดระยะเวลาดำเนินงานคดีในศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖

๒.๑.๕ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้คู่กรณีใช้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครองเป็นทางเลือกในการยุติข้อพิพาทให้มากขึ้น โดยเฉพาะหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒.๑.๖ การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดี เช่น ปรับลดขั้นตอนการพิจารณาคดีในชั้นการนั่งพิจารณาคดีในศาลปกครองสูงสุด ปรับลดขั้นตอนและเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการงานธุรการคดี

๒.๑.๗ มีกลไกในการเร่งรัดติดตาม โดยผู้บริหารศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

๒.๑.๘ ศึกษาการวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครองที่สำคัญ เพื่อเสนอหลักปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองต่อหน่วยงานทางปกครองและเผยแพร่ให้แพร่หลาย

๒.๑.๙ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศาลปกครองในการอำนวยความสะดวกธุรกรรมทางปกครองและการใช้สิทธิทางศาลในการปกป้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้อย่างถูกต้องเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกธุรกรรมของศาลปกครอง

๒.๑.๑๐ พัฒนากระบวนการสรรหาตุลาการศาลปกครองให้ใช้ระยะเวลาสั้นลง แต่ยังคงได้ตุลาการที่มีคุณภาพ รวมทั้งพัฒนาทักษะ ความเชี่ยวชาญของตุลาการศาลปกครองให้สามารถรองรับคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

ส่วนที่ ๓ รายงานการเงิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

รายงานการเงินของสำนักงานศาลปกครอง^{๔๓} ซึ่งประกอบไปด้วย งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินและงบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมถึงสรุปนโยบายการบัญชีสำคัญ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ผลการตรวจสอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ปัจจุบันฐานะการเงินของสำนักงานศาลปกครอง ประกอบไปด้วย สินทรัพย์จำนวน ๗,๒๙๑,๗๔๙,๘๒๕.๘๕ บาท, หนี้สิน จำนวน ๓,๓๙๘,๑๔๑,๐๑๒.๖๓ บาท, สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนจำนวน ๓,๘๙๓,๖๐๘,๘๑๓.๒๒ บาท, รายได้ จำนวน ๒,๙๖๘,๙๒๗,๓๖๐.๗๒ บาท และค่าใช้จ่าย จำนวน ๓,๓๑๑,๖๗๕,๕๒๑.๒๗ บาท

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานศาลปกครองแล้ว โดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้เห็นว่ารายงานการเงินดังกล่าว ถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด

๒. การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายงานการเงินของสำนักงานศาลปกครอง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

(๑) ตารางแสดงงบแสดงฐานะการเงิน

(หน่วย:บาท)

งบแสดงฐานะ ทางการเงิน	งบประมาณ ในปี ๒๕๖๖	งบประมาณ ในปี ๒๕๖๕	เพิ่ม (+)/ลด (-) จากปีงบประมาณ ก่อนหน้า (จำนวน)	เพิ่ม (+)/ ลด (-) จาก ปีงบประมาณ ก่อนหน้า (ร้อยละ)
รวมสินทรัพย์	๗,๒๙๑,๗๔๙,๘๒๕.๘๕	๗,๘๓๘,๕๘๓,๒๗๙.๓๑	- ๕๔๖,๘๓๓,๔๕๓.๔๖	- ๖.๙๘
รวมหนี้สิน	๓,๓๙๘,๑๔๑,๐๑๒.๖๓	๓,๖๐๖,๖๑๖,๔๙๙.๒๓	- ๒๐๘,๔๗๕,๔๘๖.๖๐	- ๕.๗๘
รวมสินทรัพย์ สุทธิ/ส่วนทุน	๓,๘๙๓,๖๐๘,๘๑๓.๒๒	๓,๖๐๖,๖๑๖,๔๙๙.๒๓	- ๓๓๘,๐๐๗,๖๘๖.๐๑	- ๙.๓๙

^{๔๓} รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๑๐๐

(๒) ตารางแสดงงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

(หน่วย:บาท)

งบแสดงผล การดำเนินงาน ทางการเงิน	งบประมาณ ในปี ๒๕๖๖	งบประมาณ ในปี ๒๕๖๕	เพิ่ม (+)/ลด (-) จากปีงบประมาณ ก่อนหน้า (จำนวน)	เพิ่ม (+)/ลด (-) จากปีงบประมาณ ก่อนหน้า (ร้อยละ)
รวมรายได้	๒,๙๖๘,๙๒๗,๓๖๐.๗๒	๒,๘๙๑,๐๕๓,๒๓๔.๗๐	+ ๗๗,๘๗๔,๐๘๖.๐๒	+ ๒.๖๙
รวมค่าใช้จ่าย	๓,๓๑๑,๖๗๕,๕๒๑.๒๗	๓,๑๖๕,๘๒๔,๘๘๗.๘๔	+ ๑๔๕,๘๕๐,๖๓๓.๔๓	+ ๔.๖๐

ส่วนที่ ๔ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในที่ประชุมวุฒิสภات่อรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง (ปีที่ผ่านมา)

วุฒิสภา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา สำนักงานศาลปกครองได้เสนอรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อที่ประชุมวุฒิสภา โดยมีนายประพัฒน์ ต้นสุวรรณนนท์ เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองพร้อมคณะเข้าร่วมประชุมพร้อมกันนี้คณะกรรมาธิการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ วุฒิสภา และสมาชิกวุฒิสภา ได้มีประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

๑. ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ วุฒิสภา^{๔๔}

(๑) ศาลปกครองเร่งรัดการพิจารณาพิพากษาคดีให้ได้ตามแผนแม่บทด้านที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีปกครอง เนื่องจากยังคงมีปริมาณคดีค้างพิจารณาทั้งศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งเป็นการสะท้อนภาพของการไม่บรรลุค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดของศาลปกครอง ซึ่งยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข และควรจัดประเภทคดีที่พิจารณาและตัดสินประเภทที่ยุ่งยากซับซ้อนเป็นกลุ่มหนึ่ง และที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนเป็นอีกกลุ่มหนึ่ง รวมทั้งประเภทคดีที่ข้อเท็จจริงเดียวกันหรือที่เคยมีแนวคำวินิจฉัยไว้แล้ว เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องการบริหารจัดการคดีที่ล่าช้า

(๒) การดำเนินการตามแผนแม่บทด้านที่ ๒ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม เป็นเรื่องที่ดีหากศาลปกครองสามารถขับเคลื่อนให้เป็นไปตามแผนบทดังกล่าวได้

(๓) การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้พัฒนากระบวนการยุติธรรมทางปกครองเป็นเรื่องควรส่งเสริมและได้รับการสนับสนุน แต่ในขณะเดียวกันจะต้องมีระบบตรวจสอบ โดยเฉพาะในเรื่องความปลอดภัยที่เข้มงวดรัดกุม และจะต้องคำนึงถึงกลุ่มประชาชนที่ยังไม่อาจจะเข้าถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย

^{๔๔} ที่มา รายงานการพิจารณาศึกษาและให้ความเห็นหรือข้อสังเกตต่อรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครอง และรายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๓๗ - ๓๙

(๔) การบริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งขององค์กร การจัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีและความเชี่ยวชาญของบุคลากร เพื่อให้ การพิจารณาพิพากษาคดีและการบังคับคดีมาตรฐานและรวดเร็วยิ่งขึ้น ควรทำเป็นโครงการที่ต่อเนื่อง และโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของสำนักงานศาลปกครองเป็นโครงการ ที่ดี ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป

(๕) อัตรากำลังของศาลปกครองของตุลาการทั้งในศาลปกครองชั้นต้น และศาลปกครองสูงสุดถือว่ามีความน้อย เมื่อเทียบกับปริมาณคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบของศาลปกครอง การเพิ่มอัตรากำลังของบุคลากรโดยเฉพาะการเปิดทำการศาลปกครองตามภูมิภาคเป็นเรื่องที่ศาลปกครอง เร่งดำเนินการให้เป็นรูปธรรม รวมทั้งกำหนดมาตรการในการบริหารกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดี โดยลดขั้นตอนและป้องกันการประวิงการดำเนินคดี

(๖) ผลสัมฤทธิ์จากการประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุด สำนักงาน ศาลปกครองควรจะได้รวบรวมเผยแพร่จัดทำเป็นแนวบรรทัดฐานของการจัดทำคำวินิจฉัยของตุลาการ ศาลปกครองต่อไป

(๗) ศาลปกครองควรใช้ข้อมูลสถิติคดี โดยเฉพาะการจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ ในการพิจารณาคดีและตามประเภทเรื่องที่ฟ้องมาเป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการคดี โดยเร่งรัดคดี ให้รวดเร็วขึ้น และควรจัดกลุ่มประเภทคดีที่มีลักษณะเดียวกันให้ได้รับการพิจารณาจากตุลาการผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องนั้น ๆ

(๘) ศาลปกครองควรนำประเด็นความยุ่งยากซับซ้อนของคดีมาเป็นองค์ประกอบ หรือปัจจัยในการกำหนดระยะเวลาการดำเนินคดีโดยกำหนดคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อนเป็นอีกประเภทหนึ่ง ไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์และเยียวยาความเสียหายได้ทันท่วงที

(๙) ศาลปกครองควรส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่พร้อมสู่การพัฒนา เป็นศาลปกครองอัจฉริยะและการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศโดยผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็น รูปธรรม

(๑๐) ศาลปกครองควรนำกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมาใช้ให้มากขึ้น โดยเฉพาะ ในคดีที่ไม่มีข้อยุ่งยากหรือไม่มีความซับซ้อน เพื่อแก้ไขปัญหาการพิจารณาคดีที่ล่าช้าและสามารถลดปริมาณ คดีค้างการพิจารณาได้

๒. ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของสมาชิกวุฒิสภา^{๔๔}

(๑) ศาลปกครองมีคดีค้างการพิจารณาในศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น เป็นจำนวนมาก ควรหาวิธีการแก้ไขปัญหาและควรศึกษาหาสาเหตุของคดีค้างที่แท้จริง ซึ่งอาจมีสาเหตุ มาจากจำนวนตุลาการศาลปกครอง

(๒) การพัฒนาตุลาการศาลปกครองมีการดำเนินการอย่างไร และเกี่ยวข้องกับ การบริหารจัดการคดีค้างอย่างไร

(๓) ศาลปกครองนำกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครองมาใช้ โดยเริ่ม ดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้นมา จึงขอทราบผลการดำเนินงานในการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทว่ามีจำนวนคดีที่ไกล่เกลี่ยสำเร็จเท่าใด และปัญหาอุปสรรคที่พบจากการดำเนินงาน

^{๔๔} ที่มา รายงานการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันจันทร์ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๗ และรายละเอียด เพิ่มเติมปรากฏตามรายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง หน้า ๔๐

(๔) จากสถิติคดีรับเข้าจำแนกตามประเภทเรื่องที่ฟ้อง ส่วนมากเป็นเรื่องการบริหารงานบุคคลและวินัย ศาลปกครองควรวิเคราะห์ว่าเกิดจากสาเหตุใด และควรถอดบทเรียนร่วมกับหน่วยงานที่ถูกฟ้องคดีเป็นจำนวนมาก เพื่อลดปริมาณคดีที่เข้าสู่ศาลปกครอง

(๕) การบังคับคดีปกครองมีการดำเนินการอย่างไร สามารถดำเนินการบังคับคดีได้มากน้อยเพียงใดและรักษาผลประโยชน์ของรัฐได้มากน้อยเพียงใด
